

Tutu ña ni ke'i Santiago

Ti'vi' ra cha'an'

¹ Yu'u nduu' Santiago, te xika' nuu' nuu' Ndiosí xiin' nuu' xto'o e' Jesucristo. Ti'vi' i cha'an' ndo'ó ne uxí uvi' ti'vi', ne ta'an' i, ne Israel, ne ni kiku' ki'in' xaan' jin yivi'.

Na nakuatia' nimá e' kij' yoo tundo'o' nuu' e'

² Ñani ta'an' i, na nakuatia' va nimá ndo' kij' ndo'o' ndo' nuu' ndee ka tundo'o'. ³ Kuachi' ndii xa xini ndo' ña kij' ndo'o' ndo' nuu' ndee ka ña'a xa'a' a ña ini ndo' xini ndo' Ndiosí ndii, chindiee' a te ita' ni'i ka ndo' nuu' ña ini ndo' jaan'. ⁴ Te naa' ita' ni'i ndo' nuu' ña ini ndo' jaan', te chindiee' a ndo'ó nuu' tundo'o' ndee so'o' ndi'i, te kunduu' xachi' ndo' ne xata'an nuu' Ndiosí, te kunduu' tu ndo' ne xinu' xachi' nuu' a, te koo' ña kuni xachi' ka nuu' ndo'.

Kakan e' ña chuun va e' ña kaka ndaku e' nuu' Ndiosí

⁵ Te naa' yoo sava ndo'ó, ne kuni ka ña xini tuni nuu' ndii, kakan ndo' a nuu' Ndiosí, te taxi a ña jaan' nda'a' ndo'. Sakan' ña Ndiosí ndii, taxi' a kua'a' ña va'a nuu' e', te xi'é a nuu' e' xa'a' a ña xikan' e' ña jaan' nuu' a. ⁶ Ndisu ini ndo' te kakan ndo' a, te kunduu' ndo' ne uvi' a xanini, sakan' ña ne uvi' a xanini ndii, nduu' nia ndee naa' tikui miji ka'nu', te' kua'an kuaxi xika' xaa' tachi', te yo'o' ni jaan' koyo' a ra'. ⁷ Kuachi' ndii, ne xaa' ña jaan' ndii, na kanini nia ña natii nia

iin ña xikán nja jaan' nuu' xto' o e'. ⁸ Sakan' ña ne uvi nimá nduu' nja, te ximi' koo tu ini nja nuu' sakuu' ña xaa' nja.

⁹ Ñañi ta'an' e', ne nda'vi kuu' ndii, na va'a kuni nja ña nduu' nja ne ka'nu' nuu' Ndiosí. ¹⁰ Ndisu ne vika' ndii, na va'a kuni nja ña nduu' nja ne nda'vi kuu' nimá ni xaa Ndiosí, sakan' ña ña vika' nja jaan' ndii, ndoñu'u' a ndee naa ita ku'u. ¹¹ Kuachi ndii, kij' ketā ñu'u sanandij' ndiee' a ndii, ichi ku'u jaan', te koyo ita a, te ndoñu'u' ña ndatun' a. Iin kachi kundo' o tu ne vika', sakan' ña ndoñu'u' ne jaan', te ndoñu'u' tu ña xachuun' nja xiin' ña vika' jaan'.

Kuäsq' xito' kua'a Ndiosí ne yivi'

¹² Sañu'u' va Ndiosí yoo ka xandieni nuu' ña xamaña, sakan' ña kij' kanando nja nuu' ña jaan' ndii, natiin nja kivi' ñuu ña koo' kivi' ndi'i, ña nduu' ndee naa corona ña ni'í' ne kanando, ña ni taxi Ndiosí kuento a xa'a' nuu' ne ndani ña'a'.

¹³ Na kä'an yoo ka kij' xito' kua'a ña'a' ña kini ndii: "Ndiosí ni xito kua'a yu'u." Kuachi ndii koo' ndiee' ndee iin ña'a te sanama' a Ndiosí nuu' kuachi, te ni ndee mii' Ndiosí xito' kua'a ndee iin ne yivi' te koyo nja nuu' kuachi. ¹⁴ Süu' jaan' ndii ña kini, ña ndioo' ini mii' nja, nduu' ña xito' kua'a ña'a', te xiku'un nja nuu' kuachi. ¹⁵ Te xa'a' a ña kini ndioo' ini nja ndii, xaa' nja kuachi. Te kij' xaa' te xaa' nja kuachi jaan' ndii, kuví xachi' nja nuu' Ndiosí xa'a' a jaan'.

¹⁶ Ne kua'a ñañi ta'an' i, küni xa'an' xiin' mii' ndo'. ¹⁷ Kuachi ndii Ndiosí taxi' sakuu' ña va'a, te sakuu' ña ndoo kuaxi mii' ndu'u' a ndivi', te suvi tu a nduu' ña ni xa'a sakuu' ña yi'é ndiee'

ndivi'. Te Ndiosí ndii, kōō' kivi' namá a ndee naa xaa' ña yi'é ndiee' ndivi' jaan', ni ndee nāmā tu a ndee naa xaa' kunda'vi ña jaan'. ¹⁸ Te xa'a' a ña kuní mji' a, ni satuví a yoo' xiin' tu'un a, ña ndixa, te kunduū e' si'e a, ne nuu' nuu' sakuu' ña ni xa'a a.

Na kunj so'ō e' tu'un Ndiosí, te saq tu e' ña ka'án a

¹⁹ Ne kua'a, ñañi ta'an' i, xa'a' a jaan' na kuní a ña kōō tu'va sakuu' e' te kunj so'ō e' ña ka'án inga ne yivi', te ndiatu' e' xiin' ña ka'an e', te nāsaa' yachi tu e'. ²⁰ Kuachi ndii, ña kui'e ne yivi' ndii, tāxi' a sachuun' ndaku ña saq kuní Ndiosí. ²¹ Ña jaan' na kuii' naqōō ndo' sakuu' ña xe'na', xiin' sakuu' ña ña'a ña yoo va nuu' kivi' ñuu ndo'. Te natjin maso ndo' tu'un ña ni chi'i Ndiosí nimá ndo', sakan' ña ña jaan' kumi' ndiee' te sakakú a ndo'ó.

²² Ndisu kunj xa'an' xiin' mji' ndo', süu' kunj so'ō kujti' ndo' tu'un jaan'. Süu' jaan' ndii, kuní a saq tu ndo' ña ka'án a. ²³ Kuachi ndii, ne xini so'ō kujti' tu'un jaan', te xaa' ña ña ka'án a ndii, nduu' ña ndee naa jin ne xito' ndiaa ndi'i nuu' ña nuu' yuu' peko. ²⁴ Te kij' ndi'i koto ndiaa xiin' mji' ña, te kua'an ña ndii, jin kanj' va te nandosō' ña saq kaa' nuu' ña. ²⁵ Ndisu ne xini so'ō tu'un ndei' Ndiosí, te xito' ndi'i ña ña ka'án a xiin' ña, te ndikún kixin' ña a, te nandosō' ña a ndii, sañu'u' ña'a' Ndiosí, te xaa' ña a. Sakan' ña tu'un ndei' jaan' ndii, jin ña va'a ndi'i nduu' a, te sandoó ndiká a yoo' nuu' kuachi e'.

²⁶ Te naa' yōō ka tuu ña nduu' ña ne xaa' xna'a ña kuní Ndiosí, ndisu xito' ña saq kōō yu'u' ña

ndii, xini xa'an' xiin' mji' nja, te ndiaa ya'vi' ña xaa' nja jaan' nuu' a. ²⁷ Sakan' ña ña ndoo xiin' ña ndaku nuu' yuva' e' Ndiosí, ña xtani a saa e' ndii, ña yo'o' nduu' a: ña koto e' ne kuachi' nda'vi, te sakan' tu ña'a' kuaan' kii' ndo'o' nja, te koto xiin' mji' e' nuu' kuachi' ña yoo jin yivi'.

2

Vä'a nakaxin e' ne yivi'

¹ Ñani ta'an' i, xa'a' a ña ini e' xini e' xto'o e' Jesucristo, ña ka'nu' koo' chukuu' ndii, kuni a ña jin kachi tjin mani' e' ndee ka nuu' ne yivi'.

² Saa e' kuenta ndii, ndi'vi jin te vika' ni'nu' toto va'a, te ñu'u' tu jin kaxun nda'a' va'a nuu' nda'a' ra, mii' nakaya' ndo', te ndi'vi tu jin te nda'vi kuu' ni'nu' toto yata' ikan'. ³ Te koto'ni ndo' nuu' te vika' jaan', te ka'an ndo' xiin' ra ndii: "Ñia'a yatín yo'o' kundu'u' un', tákuie", kachi ndo'. Te ka'an tu ndo' xiin' te nda'vi kuu' jaan' ndii: "Ndee ka' kujin ndichí yo'ó, uun ñu'u' mii' ita' xa'a' i yo'o' kundu'u' un'", kachi ndo' xiin' te jaan'. Naa' sakan' nduu' a ndii, ⁴ xa jin kachi tjin mani' ndo' ne yivi' kii' xaa' ndo' sakan', te nduu' ndo' ndee naa te xa'nú kuachi, te xachuun' ndaku.

⁵ Ne kua'a ñani ta'an' i, chuun xa'a' va ndo' ña ka'an i xiin' ndo' vitin: ¿Ñáá xini ndo' ña ni nakaxin Ndiosí ne nda'vi kuu' jin yivi' yo'o' te ini va nja kuni ña'a' nja? Te kii' xaa' nja sakan' ndii, ndee naa vika' nja nuu' a xa'a' a ña natiin' nja ña ka'ndia chuun' a nimá nja saa ni taxi a kuento a nuu' ne ndani ña'a'. ⁶ Ndisu ndo'ó ndii, mji' kuu' ndo' xiin' ne nda'vi kuu' jaan'. ¿Saa tu xini ndo'

ñā ne vika' jaan' nduu' ne mji' kuu' xiin' ndo', te suvi tu nja nduu' ne tiin' kuach'i siki' ndo'ó, te kua'an nja xiin' ndo' ndee vi'e mii' xa'nú te yivi' kuach'i? ⁷ ¿Saa tu xini ndo' ñā suvi tu nja nduu' ne kania'a xa'a' kivi' ndatun' xto'o e', ñā in'i e' xini e'?

⁸ Ka'an tu'un ndei' ka'nu' ka mii' yoso' a nuu' tutu Ndiosí ndii: “Kundan'i ndo' ne yivi' xiin' ndo' ndee naa ndan'i xiin' mii' mii' ndo'.” Sakan' yoso' a. Naa' ndixa xna'a saxinú ndo' ñā jaan' ndii, va'a xaa' ndo'. ⁹ Ndisu na jin kachi tin man'i ndo' ne yivi' ndii, xa ni xaa ndo' kuach'i xa'a' a ñā ni xka'ndia ndoso' ndo' ñā ka'an tu'un ndei' jaan', te xa ne ndiso' kuach'i nduu' ndo' nuu' a. ¹⁰ Kuach'i ndii yoo ka saxinú sakuu' tu'un ndei' jaan', ndisu xka'ndia ndoso' nja jin yu'u' kuiti' a ndii, kumi' kuach'i nja nuu' Ndiosí xa'a' sakuu' a. ¹¹ Kuach'i ndii, suvi Ndiosí jaan' ni ka'an ndii: “Kümi' un' musa un'.” Te suvi tu a ni ka'an ndii: “Ka'ni' un' ne yivi'”, ni kachi a. Ñā jaan' na kuii' naa' ni kumi' ndo' musa ndo', ndisu ni xa'ni' ndo' jin ne yivi' ndii, xa kumi' kuach'i ndo' nuu' Ndiosí xa'a' sakuu' tu'un ndei' a.

¹² Sakan' na kuii' ndo'ó ndii, ndatu'un' va'a ndo', te sachuun' va'a tu ndo', sakan' ñā xini ndo' ñā sana'má Ndiosí yoo' nuu' kuach'i e' xiin' tu'un ndei' a, ñā sandoó ndiká yoo' nuu' kuach'i e'. ¹³ Kuach'i ndii kuvita xachi' in'i Ndiosí xa'a' yoo ka kij' sana'má ñā'a' a naa' ni kuvita in'i nja xa'a' ne yivi', sakan' ñā ne ni kuvita in'i xa'a' ne yivi' ndii, keta va'a nja kij' sana'má ñā'a' a.

Kuní a sachuun' inga' ñā in'i e' xini e' Ndiosí

xiin' ña chindiee' e' ne yivi'

¹⁴ Ñani ta'an' i, ne ka'án ña iní ña xini ña Ndiosí, te xaa' ña ña va'a ndii, kuḗsa' kuní xachi' ña ka'án ña jaan', te küvi kaku ña nuu' kuachi xiin' ña ka'án kuṭi' ña ña iní ña. ¹⁵ Saa e' kuenta ndii, yoo iin ne xika' ichi' Ndiosí xiin' e', tiaa, uun ña'a' nduu' ña, te kuní toto ku'nu ña, te kuní tu ña kuṭiaku ña, ¹⁶ te ka'án iin ndo'ó xiin' ne jaan' ndii: “Ndiosí na ku'un xiin' un', na koḡ na toto un' xiin' ña tiaku un'”, kachi ndo', ndisu täxi ndo' ña kuní nuu' ña ndii, köo' ndee iin ña va'a ni xaa' ndo' xa'a' ne jaan' na sakan'. ¹⁷ Nii' sakan' nduu' tu a xiin' ne ka'án kuṭi' ña iní ña xini Ndiosí, te xaa' ña ña va'a ndii, iin ña kuḗsa' kuní nduu' ña iní ña jaan'.

¹⁸ Ndisu saa e' kuenta ndii, ka'an yoo ka ndii: “Yo'ó ndii, iní un' xini un' Ndiosí, te yu'u ndii, xaa' i ña va'a.” Küvi nia'a ndo' yu'u ña iní ndo' xini ndo' Ndiosí ki' köo' ña va'a xaa' ndo'. Ndisu yu'u ndii, xiin' ña va'a ña xaa' i küvi nia'a i ndo'ó ña iní i xini i Ndiosí.

¹⁹ ¿Ñáá kandixa' ndo'ó ña yoo iin ndaa' kuṭi' Ndiosí? Va'a xaa' ndo'. Ndisu ndee ña ndiva'a kandixa' ña jaan', te yi'vi va ña'a' a. ²⁰ Ne küu' kaxi' nduu' ndo'ó! Xa'a' a ña ka'án kuṭi' ndo' ña iní ndo' xini ndo' Ndiosí, te xaa' ndo' ña va'a ndii, iin ña kuḗsa' kuní nduu' ña iní jaan'.

²¹ Xa xini ndo' ña Abraham, te xii' yata' e' ndii, ni ka'an Ndiosí ña te ndaku nimá nduu' ra nuu' a xa'a' a ña ni xaa ra kii' ni xika ra nasoko' ra si'e ra Isaac saa ni ka'an chuun' a xiin' ra. ²² Te koto ndo' saa ni xachuun' inga' ña iní ra xini ra Ndiosí xiin' ña ni xaa ra. Te xiin' ña ni xaa ra jaan' ni xinu ña iní ra jaan'. ²³ Xa'a' a jaan' na ni xinu

ñā yoso' nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: “Ní iní Abraham ní xinjí rá Ndiosí, te ní ka'an a ñā te xachuun' ndaku nduu' rá nuu' a.” Sakan' yoso' a. Te ní ka'an tú a ñā te xini ta'an' xiin' a nduu' rá. ²⁴ Ñā jaan' na kuu' xini e' ndii, süu' xa'a' a ñā ka'án kuiti' ne yivi' ñā iní nia xini nia Ndiosí, te nduu' nia ne xachuun' ndaku nuu' a. Süu' jaan' ndii xa'a' a ñā xaa' tú nia ñā va'a nduu' nia ne xachuun' ndaku nuu' a.

²⁵ Te xa xini tú ndo' saa ní xka'ndia a xiin' Rahab, ñā' ní xiko' xiin' mii' mii'. Ndee ñā jaan' ní ka'an Ndiosí ñā ñā' xachuun' ndaku nduu' a nuu' a xa'a' a ñā ní natjin va'a a' te Israel, te kuan koto maña ñuu' a', te ní t'ivi' ñā'a' a' inga ichi', te ní kaku rá.

²⁶ Sakan' na kuu' jin ñu'u' nde'i kii' köo' ka nimá a ndii, xa ní xi'i a, nii' sakan' tú yoo ñā iní e' naa' köo' ñā va'a xaa' e'.

3

Koto e' yu'u' e' kii' ndatu'un' e'

¹ Ñāni ta'an' i, na ndüku' kua'a' va' ndo'ó ñā kunduu' ndo' ne sanía'á, sakan' ñā xini e' ndii, ndiee' ka nakan Ndiosí kuenta nuu' ndu'u, ne sanía'á, te sakan' ne xini so'o ñā jaan'. ² Sakuu' e' ndii, ki'in' va' ichi' xaa' e' ñā vā'a. Ndisu naa' yoo jin ne yivi', ne köo' kivi' xaa' ñā jaan' xiin' ñā ka'án nia ndii, ne yivi' va'a xachi' nduu' nia, te kuvj ndiko' ni'i' xiin' mii' tú nia nuu' kuachi'.

³ Ndee naa xaa' tú e' kii' chika'ni' e' kaa yu'u' kuei, te saa ri' ñā kuní e' ndii, kuvj ndiko' ni'i' e' ri', te ku'un ri' mii' ka' kuní e'. ⁴ Koto tú ndo' saa xaa' tundoo', tee' ndee na'nu' xava'a tun' jaan',

te ndjee' va xika' tachi' ndii, xiin' iin tun' lulu kuiti' kuvj satuvi' te yivi' nu', te kua'an nu' mji' ka kuni ra. ⁵ Sakan' tu xaa' yaa' e' ndii, iin ña lulu kuenta ñu'u' nde'i e' nduu' a, ndisu kumi' a ndjee' te ka'an ninu a xa'a' ña na'nu' ya'a. Te nduu' a ndee naa iin ñu'u' tilikin', ña kuvj ka'mi kua'a' xava'a xiki' na'nu'. ⁶ Te sakan' tu yaa' e' ndii, ndee naa ñu'u' nduu' a. Te iin xaan' mii' ñu'u' chitu' vi' ña ña'a nduu' tu a. Te iin tu'un' ñu'u' nde'i e', ña kuvj sativi' kanii' e', nduu' a, te ndee kii' tuvj e' xiin' ndee skachi' kuvj e' ndii, kuvj sativi' a yoo', sakan' ña ndee naa ñu'u', ña kuaxi vi' e' ndiaya', nduu' a.

⁷ Ndixa nduu' a ndii, chuun va ne yivi' samaso ña sakuu' nuu' kiti' iku', naa kuu' ti' kumi' ta'an xa'a', xiin' saa, xiin' ti' kañuu' tixin, xiin' ti' ñu'u' mini ka'nu'. ⁸ Ndisu ndee iin e' kuvj samaso yaa' e'. Sakan' ña iin ña ña'a nduu' a, te kuvj ndiko' ni'i' ña'a e'. Te xiin' yaa' e' jaan' ka'an e' kuento xatu, ña satuxu'vi ne yivi'. ⁹ Te xiin' yaa' e' jaan' tu xaka'nu' e' Ndiosí, yuva' e', te xiin' ña jaan' tu sanacha'an' e' ne yivi', ne ni xa'a Ndiosí saa kuu' mji' a. ¹⁰ Xiin' yu'u' e' ka'an va'a e' xa'a' ne yivi' te xiin' ña jaan' tu sanacha'an' ña'a e'. Ñani ta'an' i, xata'an saa e' sakan'. ¹¹ Sakan' ña iin xaan' mii' kiese' tikui ndii, kuvj kiese tikui va'a xiin' tikui uva. ¹² Ñani ta'an' i, sakan' tu itun' higo ndii, kuvj kuun nduu' olivo nda'a' nu', ni ndee kuvj tu kuun nduu' higo nda'a' yo'o' uva, sakan' na kuii' ni ndee kuvj tu kiese tikui va'a mii' kiese' tikui uva.

Yoo uvj nuu' ña xini tuni

13 Naa' ka'ni sava ndo'ó ne xini tuní ndii, na nia'a ndo' ña jaan' xiin' ña va'a ña xaa' ndo', xiin' ña maso kuu' ndo', ña taxi' ña xini tuní ndo' jaan'. 14 Ndisu naa' ndasi' va nuu' ndo' xini ndo' ne yivi', te kuni nakuita tu ndo' xiin' nja ndii, koo' ndee iin xa'a' ña ka'an ninu ndo', te xini xa'an' ndo' xa'a' ña ndixa. 15 Ña xini tuní ña kumi' ndo' jaan' ndii, süu' Ndiosí taxi' a, süu' jaan' ndii ña xini tuní, ña yoo iin yivi' kuiti' nduu' a, ña ni nata'vi' xini' ne yivi', ña taxi' ña ndiva'a. 16 Kuaxi ndii mii' yoo ne ndasi' nuu' xini nja ne yivi', te kuni nakuita tu nja xiin' inga ne yivi' ndii, ndiee' maní' nja, te xaa' nja sakuu' nuu' ña nja'a. 17 Ndisu yoo', ne kumi' ña xini tuní ña taxi' Ndiosí jaan' ndii, xika' ndoo e' nuu' ichi' a, te sakan' tu ndiee' maní' e', te va'a nimá e' xini e' ne yivi', te nda'vi kuu' e' xiin' ne yivi', te kuvita ini e' xa'a' ne yivi', te sakan' tu xaa' e' kua'a' ña va'a, te nakaxin tu e' ne yivi', te nduu' tu e' ne uvi nimá. 18 Sakan' ña ne nduku' ña ndiee' maní' ne yivi' ndii, xika' maní' nja iin yivi', te natiin nja ña xaa' ne yivi' ña kuní Ndiosí.

4

Na ndioo' ini e' xa'a' ña'a ña yoo iin yivi'

1 ¿Ñáá xini ndo' mii' kuaxi tun kui'e xiin' ñu'u ña yoo tein ndo'? Süu ña kiní ndioo' ini mii' ndo' jaan' sakaku' ña kunta'an' nimá ndo' xiin' ña va'a ña kuní a saa ndo'. 2 Ndioo' ini ndo' xa'a' ña'a, te koo' a natiin' ndo'. Xa'ni' ndo' ne yivi', te kündieni ka ndo' ña ndasi' va nuu' ndo' xini ña'a' ndo', ndisu koo' a natiin' ndo'. Xa'a tu ndo' tun kui'e xiin' ñu'u, ndisu koo' ña'a natiin' ndo',

sakan' ña xikán ndo' a nuu' Ndiosí. ³ Te kij' xikán ndo' a nuu' a ndii, kōo' a natiin' ndo' sakan' ña xikán va'a ndo' a saa kuní Ndiosí. Süu' jaan' ndii xikán ndo' a te kusiki' saka ndo' a mii' yoo ña sii' nuu' ndo'.

⁴ Ndo'ó, ne xa'ní ndoso' Ndiosí ndee naa ne kumi' musa ndii, ¿ñáá xini ndo' ña ne xtani va saa ña nduu' kuenta iin yivi' ndii, nanduu' nia ne ni ta'an' va'a ka xiin' Ndiosí? Sakan' na kuii' yoo ka xtani saa ña nduu' kuenta iin yivi' ndii, ni ta'an' va'a ka nia xiin' Ndiosí. ⁵ ¿Ñáá xanini ndo' ña yoso' saka ña ka'an nuu' tutu Ndiosí ndii: "Kuiñu va Espíritu Ndiosí, ña ni taxí a naá nimá e', xini a yoo'"? Sakan' yoso' a. ⁶ Ndisu chindiee' kua'a' ka Ndiosí yoo' naa yoso' a nuu' tutu a mii' ka'an a ndii: "Täxi Ndiosí ña keta va'a ne ñuñu', ndisu chindiee' a ne nda'vi kuu' nimá." Sakan' yoso' a. ⁷ Sakan' na kuii' taxí ndo' ña ka'ndia chuun' Ndiosí nuu' ndo', te taxí ndo' ña keta va'a ña ndiva'a xiin' ndo', te kuxioo a nuu' ndo'. ⁸ Ndasayaatin ndo' nimá ndo' nuu' Ndiosí te kuyatin tu a jaan' nuu' ndo'. Ndo'ó, ne ndiso' kuachí ndii, nakoo ndo' a, te ndundoo nimá ndo', sakan' ña ne uvi' nimá nduu' ndo'. ⁹ Xa'a' a jaan' na na kusuchi' u'vi' ini ndo', te kuaku ndo', te tana ndii va ndo' xa'a' kuachí ndo'. Na nanduü ña ni xaku ndo' ña kuaku u'vi' ndo', te ña sii' ni xini ndo' ndii, na nanduü a ña kusuchi' va ini ndo'. ¹⁰ Na sanuu' xiin' mii' mii' ndo' nuu' xto'o e' Ndiosí, te ki'in ka'nu' a ndo'ó.

Nätavq' e' kuenta kuu' ta'an' e'

¹¹ Ñani ta'an' i, kani'a' a xiin' ta'an' ndo'. Sakan' ña naa' kani'a' a ndo' xa'a' ne yivi', uun naa'

natava' ndo' kuenta kuu' ne jaan' ndii, kani'a tu ndo' xa'a' tu'un ndei' Ndiosí, te natava' tu ndo' kuenta kuu' tu'un ndei' a jaan'. Te kii' xaa' ndo' sakan' ndii, süu' te saxinú tu'un ndei' jaan' nduu' ndo', süu' jaan' ndii te xa'nú kuachí sananduu' xiin' mii' ndo'. ¹² Kuachí ndii Ndiosí kuití' nduu' ña xa'a tu'un ndei' jaan', te suvi tu a nduu' ña xa'nú kuachí e'. Te ña jaan' kumi' ña ndiee' te sakakú a yoo' nuu' kuachí e', uun katun' a yoo'. Ndisu ndo'ó ndii, ¿yoo nduu' ndo', tuu ndo', na natava' ndo' kuenta kuu' inga ne yivi'?

Vä'a ka'an ñuñu' e' xa'a' kivi' tiaan

¹³ Chuun xa'a' va ndo'ó vitin, ne ka'an ndii: "Vitin, uun tiaan ku'un e' iin ñuu, te kundiee e' ikan' iin kuiya, te xiko' e' ña'a, te kanando e' xu'un'." Sakan' kachi ndo'. ¹⁴ Ndisu xiní ndo' saa saa a xiin' kivi' ñuu ndo' tiaan. Kuachí ndii, kivi' ñuu e' ndii, nduu' a ndee naa viko' nu'u', ña yoo iin kani', te ndi'i tukuu a so'o. ¹⁵ Kuní a ña va'a ka ka'an ndo' ndii: "Naa' kuní xto'o e' ndii, kutiakú e', te saa e' ña yo'o', uun ña jaan'." Sakan' kuní a ka'an ndo'. ¹⁶ Ndisu ndo'ó ndii, ka'an ñuñu' ndo'. Te sakuu' ña ñuñu' naa ña jaan' ndii, ña nia'a nduu' a. ¹⁷ Sakan' na kuii' ne xiní saa ña va'a, te xaa' nia a ndii, kuachí xaa' nia nuu' Ndiosí.

5

Vitin ka'an Santiago xa'a' ña kundo'o ne vika' niq'a

¹ Ndo'ó, ne vika' ndii, chuun xa'a' va ndo' ña ka'an i vitin, sakan' ña xa kuyatin' kuii' ña kundo'o ndo'. Sakan' na xa'a' ndo' kuaku ndo'

te nde'i ndo'. ² Sakan' ña ña vika' ndo' ndii, te'í a, te toto ndo' ndii, xaxi' kuxi a. ³ Te oro ndo' xiin' plata ndo' ndii, kuxi a. Te kuxi ña vika' ndo' jaan' kunduu ña tijn kuachi ndo'ó nuu' Ndiosí, te kunduu a ndee naa ñu'u kii' xa'mi' a ña'a. Ndisu taxa'a te taxa'a ka ndo' ña vika' jaan' tee' ndee xa kuyatin' kivi' so'o' ndi'i'. ⁴ Kunj so'o' ndo' ña ka'an kuachi te tatu' ndo' nuu' ndo', te ni nakaya ña savi' ndo', sakan' ña ni cha'vi' ña'a' ndo'. Te xto'o e' Ndiosí ka'nu' koo' chukuu' ndii, xa ni xini so'o a ña ka'an kuachi te jaan'. ⁵ Ndo'ó ndii, sii' xika' ndo' iin yivi' yo'o', te sasana' xiin' mii' ndo'. Te sanda'ni ndo' nimá ndo' xiin' sakuu' ña kuni' ndo'. Xa'a' a jaan' na ni kuxa'an ndo' ndee naa kiti', ti' xito' kuxi ne yivi', te xa ni xaa kivi' ña kivi' ri'. ⁶ Te ni katun' ndo' ne yivi', ne koo' kuachi, te ni xa'ni' ña'a' ndo' tee' ndee ni kivi' ndoni'i nda'a' nia te naka'an nia xa'a' nia.

Kundiëni e' ndee xaa kivi' ña nandiko' xto'o e'

⁷ Ñani ta'an' i, kuie kuu ini ndo' ndee xaa kivi' ña nandiko' xto'o e'. Koto ndo' saa kuie kuu' ini te xachuun' xa'a' ku'u ndee nakuxa ña savi'. Te jaan' ndii, kuie kuu' ini ra ndiatu' ra savi' ña kuu' nuu' xiin' savi' ña kuu' ndi'i' ndoso'. ⁸ Nii' sakan' tu kuni a ña kuie kuu' tu ini ndo'ó, te kuita ni'i ndo' nuu' ichi' Ndiosí ndee xaa kivi' jaan'. Kuachi ndii xa kuyatin' xaa kivi' ña nandiko' xto'o e' jaan'.

⁹ Ñani ta'an' i, kuchi ta'an' ndo', saa iin kii' katun' ndo' xa'a' ña jaan'. Sakan' ña xa kuyatin' kuu' kivi' ña nandiko' ña xa'nú kuachi. ¹⁰ Ñani ta'an' i, naka'an' ndo' saa ni kundiëni te ni ka'an tiakú tu'un xto'o e' Ndiosí xiin' ña ndiëe' a. Te

jaan' ndii, kuie ni kuu tu ini ra kij' ni sando'o' ña'a' ne yivi', nii' sakan' tu kuni a kundieni ndo'ó, te kuie kuu tu ini ndo'. ¹¹ Ña ndixa nduu' a ndii, ka'an e' ña sañu'u' va Ndiosí ne ni kundieni nuu' tundo'o'. Te ni xini so'o' ndo' saa ni kundieni Job nuu' tundo'o', ña kuie ni kuu ini ra. Te xini tu ndo' saa ni sañu'u' va ña'a' xto'o' e' Ndiosí so'o' ndi'i', sakan' ña kuvita va ini a xa'a' e', te yoo ka'nu' va tu ini a xa'a' e'.

¹² Ñani ta'an' i, ña ka'nu' ka nduu' a ña tijn ndiaa ndo' kivi' Ndiosí kij' taxi' ndo' kuento ndo'. Ni ndee tijn ndiaa tu ndo' ndivi'. Te sakan' tu tijn ndiaa ndo' ñu'u' iin yivi'. Te tijn ndiaa ndo' ndee iin nuu' tuku ña'a' kij' taxi' ndo' kuento ndo' jaan'. Süu' jaan' ndii kij' ka'an ndo' "uun" ndii, ña jaan' kuiti' ka'an ndo'. Te kij' ka'an ndo' "ü'un'" ndii, ña jaan' kuiti' tu ka'an ndo'. Sakan' saa ndo', saa iin kij' katun' Ndiosí ndo'ó xa'a' ña jaan'.

Ka'an e' xiin' Ndiosí xa'a' ne kuni kuví

¹³ Naa' yoo sava ndo'ó, ne ndo'o' ndii, na ka'an nja xiin' Ndiosí. Naa' yoo sava ne va'a va kuni tein ndo' ndii, na kata nja yaa Ndiosí. ¹⁴ Naa' yoo sava ne kuni kuví tein ndo' ndii, na kana nja te xixa, te xito' ne nakaya xa'a' Ndiosí, te ka'an ra xiin' a xa'a' nja, te xiin' ña ndiee' xto'o' e' kakin ña'a' ra xa'an oliva. ¹⁵ Te kij' ini e', te ka'an e' xiin' Ndiosí xa'a' nja ndii, nda'a' ne kuni kuví jaan' saa xto'o' e', te ndokoq nja. Te naa' ni xaa nja kuachi ndii, koq ka'nu' ini a xa'a' nja. ¹⁶ Sakan' na kuu' na'ma ndo' kuachi ndo' nuu' ta'an' ndo', te ka'an ndo' xiin' Ndiosí xa'a' ta'an' ndo', te nda'a' ndo'. Te kij' iin ne xachuun' ndaku

nuu' Ndiosí ka'án xiin' a ndii, chindiee' kua'a' ña ka'án ne jaan'. ¹⁷ Naa kuu' Elías ndii, iin te yivi' naa yoo' tu ni nduu te jaan'. Te kii' ni ka'an, te ni ka'an ra xiin' Ndiosí ña kün saví' ndii, ni kün xna'a a uni kuiya yoso' sava. ¹⁸ Ni ya'a, te ni ka'an tukuu ra xiin' Ndiosí ña kün tukuu saví'. Te ni kün a, te ni yoq ña saví'.

Sañandiko' e' ne yivi' nuu' ña ndixa xa'a' Ndiosí

¹⁹ Ñani ta'an' i, naa' iin ndo'ó sañako' xiin' mii' nuu' ña ndixa ña kandixa' e', te sañandiko' inga ne ta'an' e' ndo'ó nuu' ña ndixa jaan' ndii, ²⁰ kuni i ña kundani ndo' ña yoq ka sañandiko' ne xaa' kuachi jaan' nuu' ichi' Ndiosí ndii, sakakú ña'a' nja nuu' vi'e ña ndiva'a. Te koq ka'nu' ini Ndiosí xa'a' sakuu' kuachi ne ni xaa kua'a' xava'a kuachi jaan'.

**El Nuevo Testamento en el Mixteco de
Ayutla**
**Mixtec, Ayutla: El Nuevo Testamento en el Mixteco
de Ayutla New Testament**

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ayutla Mixtec

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

7e4f3497-fb83-5234-ac91-e00e1d534904